

NGĀ PUKA RAPANGA PĀNGARAU TAUNAKI

Tatauranga

TAU 7-8

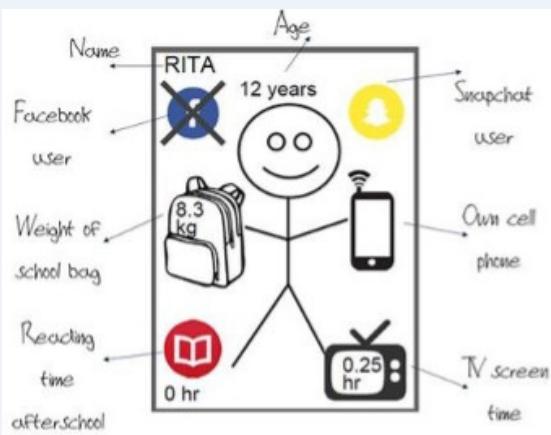
Pukapuka Kaiako

© Bobbie Hunter and Jodie Hunter

© Nā Arahina Rahiti I Whakamāori

Rapanga 1

Ko te tatauranga i te Kura e kohikohi raraunga ana mai i ngā ākonga puta noa i Aotearoa e pā ana ki a rātau ngohe wātea. Ko ētahi tēnei o ngā mōhiohio kua kohia e rātau.

E whakaaro ana a Ayla kei te nuinga o ngā tau 12 tau tā rātou ake waea pūtau me te whakamahi i te Snapchat me te Facebook. Ka taea e koe te matapae mō te pakeke o ngā ākonga whai waea pūtau me te whakamahi i te Snapchat me te Facebook?

Whakamahia ngā kāri raraunga hei tūhura me te kōmaka i ēnei ki ngā huinga. Whakamahia tētahi ripanga raraunga hei whakaatu i ō hua.

Ināianei whakamahia tētahi kauwhata hei tāhopu i ō hua hei whakaatu ki te taunaha. Ka taea e koe te tohu tēnei i runga i ngā huarahi rerekē?

He aha ngā tauākī ka taea e koe te whakamahi waea pūtau me te Snapchat me Pukamata mō ngā ākonga o ngā pakeke rerekē?

Hei āwhina i te kaiako

Mō tēnei tūmahī, whakamahia tētahi huingaroto o ngā kāri raraunga mai i ngā kāri-raraunga

<https://new.censusatschool.org.nz/resource/stick-figure/>

Hei whakarewa i te tūmahī, hoatu ki ngā ākonga he huinga kāri raraunga hei titiro atu.

Pātai atu ki ngā ākonga kia kōwhiri i tētahi o ngā kāri me te kōrero kōrero mō tēnei. Kātahi ka pātai atu ki a rātau kia matapae i ngā pātai i pātaitia. Kātahi anō ka inoi atu ki ngā ākonga kia matapae mō ngā mea e whakaaro ana rātou ko ngā hua mō tō rātou rōpū pakeke mō ia wāhangā raraunga me te tāhopu i ēnei, ā, ka waiho mō tētahi tūmahī ā muri ake.

Whakaaro Matua o te Ao Pāngarau

Ka taea te tātari i ngā whakaaro me ngā pātai mō tētahi kaupapa motuhake mā te kohikohi raraunga me te whakamahi hei whakautu i ngā pātai.

Ka rerekē ngā raraunga i ngā huarahi rerekē (hei tauira, ka rerekē te rahi me te tae o tētahi taonga), ā, ka taea te whakariterite i ngā raraunga i ngā huarahi rerekē e pa ana ki ngā āhuatanga rerekē (rōpū, tau).

Ka taea te whakaatu me te whakawhiti raraunga i ngā huarahi rerekē, tae atu ki ngā whakaahua raraunga. Ka taea te kite, te whakarāpopoto, me te tātari i ngā tauira kei roto i ngā raraunga, ā, mā te whakamahi i ngā whakaahua raraunga.

Ka taea te matapae i ngā hua mā te whakamahi i ngā huinga raraunga.

Ka rerekē ngā pea o ngā hua, ā, ka rerekē hoki ēnei.

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakarite Rapanga Tau 7/8

Tūhura, te whakarāpopoto me te whakataurite mokowā me te pānga o ngā pūāhua mō ngā raraunga whakarōpū mā te whakamahi raraunga matatini;

-Whakarite pātai tūhura mō ngā take ā-hapori

-Whakapae, tāpae rānei i ngā kitenga.

Te Kohi Raraunga

Kimi raraunga kua kohia kētia e tētahi tangata, tētahi kamupene, te aha rānei me te whakamārama i ngā taurangirangi ki ngā papakupu raraunga.

Hei āwhina i te kaiako

Tāpiri ngā ākonga ki tētahi rīhi raraunga (ka taea te here i te pakeke, rongoa, rātou rānei i ngā pakeke) me te whakamārama i ngā āhuatanga e pa ana ki te kaupapa mō te akomanga (raraunga rōpū pērā i te waea pūkoro, Facebook, me Snapchat).

Tīpakohia pepa rīhi mō ngā ākonga hei hanga rākau. Tūmanako ngā ākonga ki te whakaatu mā te whakamahi i ngā whakaaturanga rerekē e rua. Tērā pea ka taea te whakamahi i ngā rīhi raraunga anake hei hanga i tētahi rākau, rārangi raraunga, rākau whakaahua mā ngā tohu, rānei rākau pepa rīhi.

Mō te tūmahi takitahi, hoatu ki ngā ākonga tētahi huinga-roto rerekē o ngā kāri raraunga (rōpū ki ngā huinga pakeke), pepa mātiti, whakapiripiri, pane kuini rānei. Ka taea hoki e ngā ākonga te hanga i ngā kauwhata mā te whakamahi

<https://nces.ed.gov/nceskids/createagraph/Default.aspx>

Wā toha

Tīpakohia ngā ākonga hei tiritiri ko wai e hanga ana i tētahi whakaaturanga whakairoiro e whakaatu mārama ana i te raraunga tae atu ki tētahi tohu ngāwari ūrite ki te mokowā, te tīaroaro, me ngā panekōrero mō ngā huinga me ngā tau mō te tatau. Pātai atu ki ngā ākonga kia tiri tauākī me te whakatautika i ēnei mā te kōrero ki te huinga raraunga kua whakaaturia e rātou.

Hono

Pātai atu ki te ākonga kia whakaatu anō i tō rātou kauwhata hei kauwhata pae mā te whakamahi i te pepa mātiti, ā, ka rongo ki te hanga i tētahi kauwhata tīwae.

Tauira me pēhea te hanga kauwhata pae mā te whakamahi

<https://nces.ed.gov/nceskids/createagraph/Default.aspx>

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakamāhere

Whakamahere me pēhea te kohi me te kimi raraunga ki te whakautu pātai tūhura me te:

-Whakatau, te tautohu rānei i ngā taurangirangi e hiahiatia ana

-Whakamahere me pēhea te kohi raraunga mō ia taurangirangi (h.t, me pēhea te ine i ngā taurangirangi), te kimi rānei i pēhea i kohia ai

-Tautohu i te rōpū e arohia ana, tautohu rānei i a wai te raraunga

-Aro ki ngā tikanga matatika o te kohi raraunga mā te whakarite pātai mō te āhua o ngā raraunga, te āhua o ngā tikanga kohi raraunga anō hoki

-Whakatau i ngā taurangi hei ine me ngā waeine e hāngai ana

-Whakatau me pēhea te ine taurangi.

Te Tātari me te Whakatau

Waihanga me te whakaahua i ngā whakaaturanga mō te whakarāpopoto, whakatairite, pānga, tūhura houanga mā te whakamahi i ngā whakaaturanga huhua me te kōtui horopaki me ngā tirohangā rerekē o ōna āhuatanga

Tūhonohono, te whakawhitī kōrero mō te horopaki hei whakautu i te pātai tūhuratanga ki ngā taunaki o te tātari

Whakatairite kitenga, ngā whakapaenga tuatahi, ngā tāpaetanga rānei, ki ngā mātauranga o te ao i tēnei wā nei

Matapaki i ngā kitenga o te horopaki hei whakautu i te pātai tūhura mā te whakamahi i ngā taunakitanga o te tātari me ngā tapae kōrero tūtahi

Whainga ako Ka ako ngā mokopuna ki te:

Kōmaka me te tātari i tētahi huinga raraunga hei whakautu pātai. Whakamahia ngā raraunga e whai ana i te maha (ngā tāupe), kia taea ai te hōpara i ngā pātahitanga i waenga i ngā tāupe.

Pātai mō tētahi huinga raraunga tae atu ki te whakarāpopototanga, te whakataurite me ngā pātai pātahitanga e pā ana ki ngā tāupe.

Whakaarohipa ngā take pēnei i te whakahaeretanga, te sampling, te tirotiro, te haumarutanga raraunga, me te whakamahinga hangarau.

Kimihia ngā tauira tae atu ki ngā rerekētanga me ngā ritenga i waenganui i ngā tuari, ngā kāhui me ngā waho i roto i ngā tuari, ngā pāhonotanga tāupe, ia i roto i te wā.

Ko ngā kitenga kōrero ki ētahi atu.

Whakatautika kōwhiringa whakaatu e pā ana ki ngā tauira hei miramira.

Ngā tini mata o te Reo Pāngarau

Tatauranga, raraunga, raraunga kāwai, raraunga tau katoa, raraunga tau maha, tauira, tūhura, whakarite, whakaatu, kōmaka, whakarārangī, tohu, whakawhitīwhiti, matapae, whakatautika, putanga, wawaenga, mōkito, mōrahi, whakataurite, kāhui, ripanga raraunga

Rapanga Motuhake

Ko te tatauranga i te Kura e kohikohi raraunga ana mai i ngā ākonga puta noa i Aotearoa e pā ana ki a rātau ngohe wātea. Ko ētahi tēnei o ngā mōhiohio kua kohia e rātau.

He aha ngā pātai ka taea e koe te pātai mō tēnei huinga raraunga? Tāhoputia ō hua ki tētahi ripanga.

Ka taea e koe te tohu tēnei mā te whakamahi i tētahi kauwhata pae, kauwhata tīwae rānei?

Whakaritea he kōrero mo tāu i kite ai.

Mā te kaiako

Ngā Rongoā me ngā paku hapa

Rapanga 2

Ko te tatauranga i te Kura e kohikohi raraunga ana mai i ngā ākonga puta noa i Aotearoa e pā ana ki a rātau ngohe wātea. Ko ētahi tēnei o ngā mōhiohio kua kohia e rātau. Whakamahia ngā kāri raraunga hei tirotiro i te raraunga o raro nei.

E hia te wā e pau ai te wā e whakapau ana ngā tamariki i te pānuitanga i muri i te kura? Whakamahia he kauwhata tātā, rau hoki hei whakaatu i ō hua.

Hangaia "E miharo ana ahau" me ngā kōrero "E kite ana ahau" mō te raraunga.

He aha tāu e mōhio ai mō te horahanga raraunga? He aha te pūrākau e kōrerotia ana?

Hei āwhina i te kaiako

I mua i tō whakarewa i te tūmahi, whakamōhiotia ngā ākonga me pēhea te kimi i te tikanga mā te tono i tētahi rōpū ākonga kia whakaatu e hia ngā tāngata e noho ana i roto i tō rātou whare mā te whakamahi i ngā kupiki hono-maha. Pātai atu ki ngā ākonga kia whakaraupapa i ngā huinga kupiki kia iti rawa atu i te iti rawa.

Tauira ki ngā ākonga me pēhea tō kite i te tikanga mā te whakarite i ngā huinga kia ūrite ai (kia tata rānei ki te ūrite).

Hei whakarewa i tēnei tūmahi, tauira me pēhea te hanga i tētahi kauwhata tātā me te rau ki tētahi huinga raraunga. Hoatu ki ngā ākonga he huinga-roto o ngā kāri raraunga, tīpakohia ēnei kia whai kāhui ai pea ngā ākonga i roto i ngā raraunga me ngā putanga tūpono.

Kia wātea te pepa mātiti kia whakamahia e ngā ākonga hei whakawhanake i tō rātou kauwhata tātā, rau hoki. Hoatu ki ngā ākonga ngā kōwhiringa mā te whakamahi i tētahi tātaita mō ngā aronga tatau.

Whakangāwaritia ngā ākonga kia kite i ngā kāhui matua me ngā waho i roto i te raraunga.

Aroturuki mō ngā ākonga mā te whakamahi i ngā kupu tatauranga me te tauira i tēnei mō ngā ākonga katoa.

Mō te tūmahi takitahi, kua wātea mai te pepa mātiti mō ngā kauwhata tātā, rau hoki me ngā tātaita mō ngā ākonga ki whakamahi.

Ka taea te tātari i ngā whakaaro me ngā pātai mō tētahi kaupapa motuhake mā te kohikohi raraunga me te whakamahi hei whakautu i ngā pātai.

Ka rerekē ngā raraunga i ngā huarahi rerekē (hei tauira, ka rerekē te rahi me te tae o tētahi taonga), ā, ka taea te whakariterite i ngā raraunga i ngā huarahi rerekē e pa ana ki ngā āhuatanga rerekē (rōpū, tau).

Ka taea te whakaatu me te whakawhiti raraunga i ngā huarahi rerekē, tae atu ki ngā whakaahua raraunga. Ka taea te kite, te whakarāpopoto, me te tātari i ngā tauira kei roto i ngā raraunga, ā, mā te whakamahi i ngā whakaahua raraunga.

Ka taea te matapae i ngā hua mā te whakamahi i ngā huinga raraunga.

Ka rerekē ngā pea o ngā hua, ā, ka rerekē hoki ēnei.

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakarite Rapanga Tau 7/8

Tūhura, te whakarāpopoto me te whakataurite mokowā me te pānga o ngā pūāhua mō ngā raraunga whakarōpū mā te whakamahi raraunga matatini;
-Whakarite pātai tūhura mō ngā take ā-hapori
-Whakapae, tāpae rānei i ngā kitenga.

Te Kohi Raraunga

Kimi raraunga kua kohia kētia e tētahi tangata, tētahi kamupene, te aha rānei me te whakamārama i ngā taurangirangi ki ngā papakupu raraunga.

Wā toha

Tīpакohia ngā ākonga hei tiritiri ko wai e tauākī ana e miramira ana i ngā kāhui matua me ngā putanga i roto i te raraunga tau.

Tāhoputia ēnei kōrero ki runga i te papa mā, ā, ka tono i ngā ākonga katoa kia whakaae, kia whakahē hoki ki ngā kōrero me ngā take.

Whakawāteatia ngā ākonga kia pānui me te kōrerorero i taua pae me ngā kauwhata tīwae e whakaatu ana i ngā raraunga kāwai me ngā kauwhata haumaru-me te haumaru e whakaatu ana i ngā raraunga tau.

Hono

Pātai atu ki ngā ākonga kia tauākī mō te āhua o te raraunga.

Whakamōhiotia ngā ākonga ki ngā ariā o te aratau, te awhe, te tikanga, me te tau waenga. Pātai atu ki ngā tauira kia kitea ēnei i runga i o rātau kauwhata tātā, rau hoki.

Whainga ako Kaako ngā mokopuna ki te:

Te hanga i tētahi pātai whakaaetanga.

Hangaia ngā pātai rangahau e āwhina ana ki te whakautu i tētahi pātai whakaaetanga.

Whakaatu raraunga tau ki tētahi kauwhata tātā-me te haumaru.

Whakaritea he kōrero mō ngā raraunga hei urupare ki tētahi pātai whakaaetanga.

Ko ngā au me ngā tauira o ngā raraunga i runga i ngā huarahi whai tikanga, tae atu ki ngā kāhui, ngā waho, me te hanga o te huinga raraunga.

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakamāhere

Whakamahere me pēhea te kohi me te kimi raraunga ki te whakautu pātai tūhura me te:

-Whakatau, te tautohu rānei i ngā taurangirangi e hiahiatia ana

-Whakamahere me pēhea te kohi raraunga mō ia taurangirangi (h.t., me pēhea te ine i ngā taurangirangi), te kimi rānei i pēhea i kohia ai

-Tautohu i te rōpū e arohia ana, tautohu rānei i a wai te raraunga

-Aro ki ngā tikanga matatika o te kohi raraunga mā te whakarite pātai mō te āhua o ngā raraunga, te āhua o ngā tikanga kohi raraunga anō hoki

-Whakatau i ngā taurangi hei ine me ngā waeine e hāngai ana

-Whakatau me pēhea te ine taurangi.

Te Tātari me te Whakatau

Waihangā me te whakaahua i ngā whakaaturanga mō te whakarāpopoto, whakatairite, pānga, tūhura houanga mā te whakamahi i ngā whakaaturanga huhua me te kōtui horopaki me ngā tirohanga rerekē o ūna āhuatanga

Tūhonohono, te whakawhiti kōrero mō te horopaki hei whakautu i te pātai tūhuratanga ki ngā taunaki o te tātari

Whakatairite kitenga, ngā whakapaenga tuatahi, ngā tāpaetanga rānei, ki ngā mātauranga o te ao i tēnei wā nei

Matapaki i ngā kitenga o te horopaki hei whakautu i te pātai tūhura mā te whakamahi i ngā taunakitanga o te tātari me ngā tapae kōrero tūtahi

Rapanga Motuhake

Kei raro nei ngā tiketike o tētahi rōpū 11 tau te pakeke i roto i ngā henimita.

Whakaaturia te huinga raraunga mā te whakamahi i tētahi kauwhata tātā, rau hoki.

148 134 145 148 121 151 146 128 134 145 129

142 137 135 165 138 142 145 130 132 136 141

140 146 148

Whakamahia te kauwhata tātā me te rau hei kimi i te awhe, te tau waenga, te aratau, me ko te tikanga.

He aha ngā kōrero ka taea e koe mo ngā tiketike o ngā tau e 11 tau?

He aha ētahi atu pātai ka taea e koe te pātai mō tēnei huinga raraunga?

Ngā tini mata o te Reo Pāngarau

Tatauranga, raraunga, tauira, tūhura, whakarite, whakaatu, kōmaka, whakarārangī, tohu, whakawhiti kōrero, matapae, putanga, kauwhata tātā-me te haumaru, te aratau, te waenga, te awhe, te kāhui, te waho.

Mā te kaiako

Ngā Rongoā me ngā paku hapa

Rapanga 3

Kai te titiro te Whare Whawhai ki te whakarato i tētahi pāhi hou o te kura ma ngā tamariki. E hiahia ana rātau ki te whakarite ka tika, ka mau tonu ngā pāhi ma ngā tauira puta noa i te pakeke.

Hangaia ngā kōrero "E miharo ana ahau" e pā ana ki tēnei kaupapa.

Whakamahia ngā huinga kāri raraunga hei āwhina i a koe ki te hoatu tohutohu ki te Whare Pakanga. Whakaaturia ū kitenga i roto i tētahi ripanga raraunga me ngā kauwhata.

Whakaritea ngā kōrero mō ū kitenga mā te whakamahi i ngā raraunga me te tā i ngā whakatauranga ka tuku tohutohu ki te

Whare Whawhai me te āhuatanga o ngā pāhi e tika ana kia kararehe rātau.

Whakaaro Matua o te Ao Pāngarau

Ka taea te tātari i ngā whakaaro me ngā pātai mō tētahi kaupapa motuhake mā te kohikohi raraunga me te whakamahi hei whakautu i ngā pātai.

Ka rerekē ngā raraunga i ngā huarahi rerekē (hei tauira, ka rerekē te rahī me te tae o tētahi taonga), ā, ka taea te whakariterite i ngā huarahi rerekē mā ngā āhuatanga rerekē (rōpū, tau).

Ka taea te whakaatu me te whakawhiti raraunga i ngā huarahi rerekē, tae atu ki ngā whakaahua raraunga.

Hei āwhina i te kaiako

Mā te karaehe katoa i mua i tō whakarewa i te tūmahi, kōrerorerotia ki ngā ākonga he pēhea te pupuri i te hauora, ko tētahi tikanga mō te tiaki i a koe anō me te whakarite i te ora pai.

Tautoko i tō karaehe kia hanga pātai ka taea e rātau te tirotiro mo te pupuri i te hauora. Pātai atu ki a rātou kia tautuhi i ētahi rangatū pātai ka taea e rātou te whakamahi hei whakautu i tā rātou pātai matua [e mōhio ana he ngohe pānui pānui tēnei]. Me tuku ēnei pātai i ngā wā hei kohikohi i ngā raraunga tāupe-maha, ā, me whakauru ngā huinga kāwai me ngā huinga tau o ngā raraunga (hei tauira, ngā tāupe rerekē pēnei i te pakeke, te ira tangata, me te wā, ngā momo ngohe rānei). Te hanga i ngā pātai ki tētahi uiuinga, ka taea te hanga i tēnei ki tētahi utauta rangahau tuihono (<https://www.surveymonkey.com/>), tērā anō ka taea e koe te whakamahi i tētahi uiuinga pepa, te whakawhanake rānei i ngā kāri raraunga kia oti. Pātai atu ki ngā ākonga mai i ētahi atu akoranga i te kura kia whakaoti i te uiuinga mō te Tūmahi 5.

Tirohia e tika ana ngā pātai, ā, mēnā e hiahiatia ana hei āwhina i ngā ākonga ki te tuhi anō, ki te kupu anō rānei i ngā pātai. Pātai atu ki ngā tauira kia matapae mo ngā mea ka kitea e rātau.

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakarite Rapanga

Tau 7/8

Tūhura, te whakarāpopoto me te whakataurite mokowā me te pānga o ngā pūāhua mō ngā raraunga whakarōpū mā te whakamahi raraunga matatini;
-Whakarite pātai tūhura mō ngā take ā-haporī
-Whakapae, tāpae rānei i ngā kitenga.

Te Kohi Raraunga

Kimi raraunga kua kohia kētia e tētahi tangata, tētahi kamupene, te aha rānei me te whakamārama i ngā taurangirangi ki ngā papakupu raraunga.

Hei āwhina i te kaiako

Mō te tūmahi, whakangāwari i ngā ākonga kia mahi "E miharo ana ahau" ngā kōrero. Ehara ēnei i te pātai engari ka taea te hanga anō hei pātai. Mēnā e hiahiatia ana he tauira me pēhea te whakawhanake i te kōrero hei pātai.

Kia wātea te pepa mātiti hei hanga kauwhata. E tūmanako ana kia tohu ngā ākonga mā te whakamahi i ngā whakaaturanga rerekē e rua. Kei roto pea ko te whakamahi i ngā kāri raraunga hei hanga i tētahi kauwhata, he ripanga raraunga, he kauwhata pepa mātiti rānei. Ka taea hoki e ngā ākonga te hanga i ngā kauwhata mā te whakamahi <https://nces.ed.gov/nceskids/createagraph/Default.aspx>

Mō te tūmahi takitahi, hoatu ki ngā ākonga he huinga-roto o ngā kāri raraunga, pepa mātiti, ka taea rānei te waihanga i ngā kauwhata mā te <https://nces.ed.gov/nceskids/createagraph/Default.aspx>
<https://www.geogebra.org/m/BxqJ4Vag> ranei

Wā Toha

Tīpakohia ngā ākonga hei tiritiri nāna i tīpako tētahi huinga raraunga tika e pā ana ki te tauari katoa, e tohu ana i tēnei me ngā tauākī me ngā tohutohu whāngai mā te whakamahi i te huinga raraunga.

Hono

Tauira ki ngā ākonga he pēhea te raraunga rangatū wā mō te taumahatanga o ngā pāhi mō ngā ākonga o ngā pakeke rerekē mā te whakamahi i tētahi kauwhata raina me te tono kia whakamahi i ā rātou raraunga hei mahi i tēnei i runga pepa mātiti.

Whakamōhiotia ngā ākonga me pēhea te hanga i tētahi kauwhata raina mā te <https://nces.ed.gov/nceskids/createagraph/Default.aspx>

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakamāhere

Whakamahere me pēhea te kohi me te kimi raraunga ki te whakautu pātai tūhura me te:

-Whakatau, te tautohu rānei i ngā taurangirangi e hiahiatia ana

-Whakamahere me pēhea te kohi raraunga mō ia taurangirangi (h.t., me pēhea te ine i ngā taurangirangi), te kimi rānei i pēhea i kohia ai

-Tautohu i te rōpū e arohia ana, tautohu rānei i a wai te raraunga

-Aro ki ngā tikanga matatika o te kohi raraunga mā te whakarite pātai mō te āhua o ngā raraunga, te āhua o ngā tikanga kohi raraunga anō hoki

-Whakatau i ngā taurangi hei ine me ngā waeine e hāngai ana

-Whakatau me pēhea te ine taurangi.

Te Tātari me te Whakatau

Waihanga me te whakaahua i ngā whakaaturanga mō te whakarāpopoto, whakatairite, pānga, tūhura houanga mā te whakamahi i ngā whakaaturanga huhua me te kōtui horopaki me ngā tirohangā rerekē o ōna āhuatanga

Tūhonohono, te whakawhitī kōrero mō te horopaki hei whakautu i te pātai tūhuratanga ki ngā taunaki o te tātari

Whakatairite kitenga, ngā whakapaenga tuatahi, ngā tāpaetanga rānei, ki ngā mātauranga o te ao i tēnei wā nei

Matapaki i ngā kitenga o te horopaki hei whakautu i te pātai tūhura mā te whakamahi i ngā taunakitanga o te tātari me ngā tapae kōrero tūtahi

Whainga ako Ka ako ngā mokopuna ki te:

Kōmaka me te tātari i tētahi huinga raraunga hei whakautu pātai.

Whakamahia ngā raraunga e whai ana i te maha (ngā tāupe), kia taea ai te hōpara i ngā pātahitanga i waenga i ngā tāupe.

Pātai pātai mō tētahi huinga raraunga tae atu ki te whakarāpopototanga, te whakataurite me ngā pātai pātahitanga e pā ana ki ngā tāupe.

Whakaarohia ngā take pēnei i te whakahaeretanga, te sampling, te tirotiro, te haumarutanga raraunga, me te whakamahinga hangarau.

Kimihia ngā tauira tae atu ki ngā rerekētanga me ngā ritenga i waenganui i ngā tuari, ngā kāhui me ngā waho i roto i ngā tuari, ngā pāhonotanga tāupe, ia i roto i te wā.

Ko ngā kitenga kōrero ki ētahi atu.

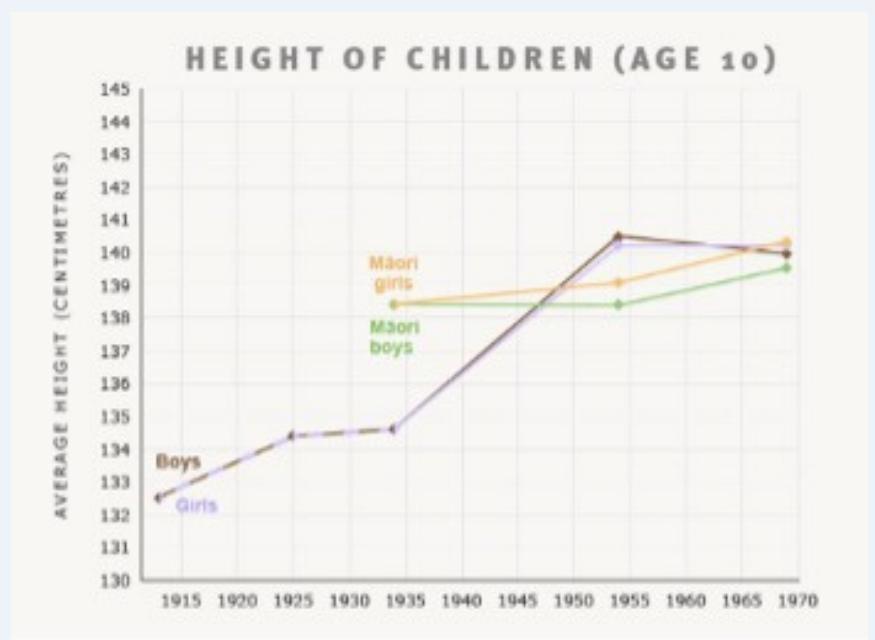
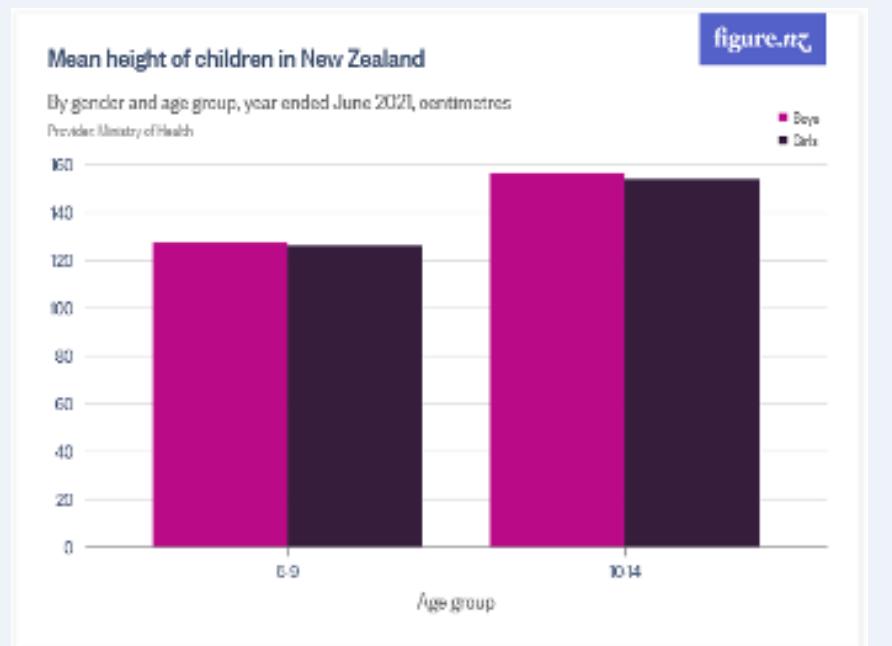
Whakatautika kōwhiringa whakaatu/s e pā ana ki ngā tauira hei miramira.

Ngā tini mata o te Reo Pāngarau

Tatauranga, raraunga, raraunga kāwai, raraunga tau katoa, raraunga tau maha, tauira, tūhura, whakarite, whakaatu, kōmaka, whakarārangī, tohu, whakawhitiwhiti, matapae, whakatautika, putanga, wawaenga, mōkito, tau waenga, aratau, awhe, whakataurite, pae kauwhata porohita, kauwhata porohita, kauwhata tātā me te rau, tā ira, kauwhata tīwae, hanga, kāhui, waho, raraunga rangatū wā, kauwhata raina.

Rapanga Motuhake

Ko ngā kauwhata i raro nei e whakarato mōhiohio ana e pā ana ki ngā tiketike o ngā tamariki i Aotearoa i ngā wā rerekē.

Tirohia ngā kauwhata me te tauākī "E miharo ana ahau" mō ngā raraunga ka whakaaturia tēnā.

Kātahi ka pānuitia e au ngā kōrero "E kite ana ahau" mō te raraunga. Tēnā, āta takina:

ka whakatautika koe i ō tauākī mā te whakamahi raraunga e whakaaturia ana ki ngā kauwhata.

Mā te kaiako

Ngā Rongoā me ngā paku hapa

Rapanga 4

Ko tētahi huarahi hei whakaatu i te aroha ki a koe anō ko te mahi korikori tinana. I whakatau tētahi rōpū tamariki ki te aru i te nui o tā rātou korikori tinana i te rā mā te whakamahi i tētahi wati aroturuki whakapakari tinana. Anei ā rātou hua i ngā meneti.

15 55 75 30 52 5 32 59

55 42 48 50 55 29 60 35

Whakaraupapatia ngā hua ki tētahi kauwhata kākano me te rau. Hangaia "E miharo ana ahau" me ngā kōrero "E kite ana ahau" mō te raraunga.

Whakaaro Matua o te Ao Pāngarau

Ka taea te tūhura i ngā whakaaro me ngā pātai e pā ana ki tētahi kaupapa mā te kohi raraunga me te whakamahi i taua raraunga hei whakautu i ngā pātai.

Ka rerekē te raraunga i ngā momo huarahi (hei tauira, ka rerekē te rahi me te tae o tētahi mea) ā, ka taea hoki te whakaraupapa i runga i ngā āhuatanga rerekē (ā-wāhangā, ā-tau).

Ka taea te whakaatu me te whakawhitihiti raraunga i roto i ngā momo huarahi maha, tae atu ki ngā whakaaturanga raraunga.

Ka taea te kite, te whakaahua, me te tātari i ngā tauira kei roto i ngā huinga raraunga mā te whakamahi i ngā whakaaturanga raraunga.

Hei āwhina i te kaiako

Mō te tūmahi, whakangāwari i ngā ākonga kia mahi kōrero "E miharo ana ahau". Ehara ēnei i te pātai engari ka taea te hanga anō hei pātai. Mēnā e hiahiatia ana he tauira me pēhea te whakawhanake i te kōrero hei pātai.

Kia wātea te pepa mātiti hei hanga kauwhata. E tūmanako ana kia tohu ngā ākonga mā te whakamahi i ngā whakaaturanga rerekē e rua. Kei roto pea ko te whakamahi i ngā kāri raraunga hei hanga i tētahi kauwhata, he ripanga raraunga, he kauwhata pepa mātiti rānei. Ka taea hoki e ngā ākonga te hanga i ngā kauwhata mā [te whakamahi i <https://nces.ed.gov/nceskids/createagraph/Default.aspx>](https://nces.ed.gov/nceskids/createagraph/Default.aspx)

Mō te tūmahi takitahi, hoatu ki ngā ākonga he huinga-roto o ngā kāri raraunga, pepa mātiti, ka taea rānei te waihanga i ngā kauwhata mā te whakamahi <https://nces.ed.gov/nceskids/createagraph/Default.aspx>, <https://www.geogebra.org/m/BxqJ4Vag> rānei

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakarite Rapanga Tau 7/8

Tūhura, te whakarāpopoto me te whakataurite mokowā me te pānga o ngā pūāhua mō ngā raraunga whakarōpū mā te whakamahi raraunga matatini; -Whakarite pātai tūhura mō ngā take ā-haporī -Whakapae, tāpae rānei i ngā kitenga.

Te Kohi Raraunga

Kimi raraunga kua kohia kētia e tētahi tangata, tētahi kamupene, te aha rānei me te whakamārama i ngā taurangirangi ki ngā papakupu raraunga.

Wā Toha

Tīpakohia ngā ākonga hei tiritiri nāna i tīpako tētahi huinga raraunga tika e pā ana ki tā rātou pātai whānui, e tohu ana i tēnei me ngā tauākī whāngai mā te pānui i te huinga raraunga.

Hono

Pātai atu ki te titiro ki a rātau matapae tuatahi mō ngā urupare ki ngā pātai me te kite mēnā kei te whakaae, kei te whakahē rānei rātou ki ēnei.

Tauira ki ngā ākonga me pēhea te tohu raraunga mā te whakamahi i tētahi tā ira, kātahi ka hoatu ki ngā ākonga he huinga-roto o ngā raraunga e pā ana ki te wā i pau ai te pānui me te tono ki a rātou kia hanga i tētahi tā ira mā te whakamahi i ngā whakapiripiri.

Whakamōhiotia ngā ākonga me pēhea te hanga i tētahi tā ira mā te whakamahi i te <https://www.geogebra.org/m/BxqJ4Vag>

Whainga ako Ka ako ngā mokopuna ki te:

Kōmaka me te tātari i tētahi huinga raraunga hei whakautu pātai.

Whakamahia ngā raraunga e whai ana i te maha (ngā tāupe), kia taea ai te hōpara i ngā pātahitanga i waenga i ngā tāupe.

Pātai pātai mō tētahi huinga raraunga tae atu ki te whakarāpopotanga, te whakataurite me ngā pātai pātahitanga e pā ana ki ngā tāupe.

Whakaarohipa ngā take pēnei i te whakahaeretanga, te sampling, te tirotiro, te haumarutanga raraunga, me te whakamahinga hangarau.

Kimihia ngā tauira tae atu ki ngā rerekētanga me ngā ritenga i waenganui i ngā tuari, ngā kāhui me ngā waho i roto i ngā tuari, ngā pāhonotanga tāupe, ia i roto i te wā.

Ko ngā kitenga kōrero ki ētahi atu.

Whakatautika kōwhiringa whakaatu/s e pā ana ki ngā tauira hei miramira.

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakamāhere

Whakamahere me pēhea te kohi me te kimi raraunga ki te whakautu pātai tūhura me te:

-Whakatau, te tautohu rānei i ngā taurangirangi e hiahiatia ana

-Whakamahere me pēhea te kohi raraunga mō ia taurangirangi

(h.t., me pēhea te ine i ngā taurangirangi), te kimi rānei i pēhea i kohia ai

-Tautohu i te rōpū e arohia ana, tautohu rānei i a wai te raraunga

-Aro ki ngā tikanga matatika o te kohi raraunga mā te whakarite pātai mō te āhua o ngā raraunga, te āhua o ngā tikanga kohi raraunga anō hoki

-Whakatau i ngā taurangi hei ine me ngā waeine e hāngai ana

-Whakatau me pēhea te ine taurangi.

Te Tātari me te Whakatau

Waihanga me te whakaahua i ngā whakaaturanga mō te whakarāpopoto, whakatairite, pānga, tūhura houanga mā te whakamahi i ngā whakaaturanga huhua me te kōtui horopaki me ngā tirohanga rerekē o ūna āhuatanga

Tūhonohono, te whakawhiti kōrero mō te horopaki hei whakautu i te pātai tūhuratanga ki ngā taunaki o te tātari

Whakatairite kitenga, ngā whakapaenga tuatahi, ngā tāpaetanga rānei, ki ngā mātauranga o te ao i tēnei wā nei

Matapaki i ngā kitenga o te horopaki hei whakautu i te pātai tūhura mā te whakamahi i ngā taunakitanga o te tātari me ngā tapae kōrero tūtahi

Rapanga Motuhake

He rerekē ngā mōhiohio o ēnei kāri raraunga mō ngā ngohe a ngā ākonga o ngā pakeke rerekē.

He aha ngā pātai ka taea e koe te pātai mō tēnei huinga raraunga? Kōmakatia ngā kāri raraunga hei whakautu i tō pātai.

Tāhoputia ū hua ki tētahi ripanga.

Whakaaturia ū hua mā te whakamahi i ngā kauwhata rerekē e rua neke atu rānei. Hangaia ngā tauākī mō te raraunga.

Ngā tini mata o te Reo Pāngarau

Tatauranga, raraunga, raraunga kāwai, raraunga tau katoa, raraunga tau maha, taurira, tūhura, whakarite, whakaatu, kōmaka, whakarārangī, tohu, whakawhitiwhiti, matapae, whakatautika, putanga, wawaenga, mōkito, tau waenga, aratau, awhe, whakataurite, kauwhata pae, kauwhata porohita, tātā me te kauwhata rau, tā ira, kauwhata tīwae, hanga, kāhui, waho, raraunga rangatū wā, kauwhata raina.

Mā te kaiako

Ngā Rongoā me ngā paku hapa

Rapanga 5

Ko te mahi kōwhiringa hauora tētahi huarahi hai tiaki i to oranga.

Pānuitia ngā pātai i tuhituhi ai koe mō tō uiuinga me te tirotiro anō i ngā matapae i mahia e koe.

Tīmata mā te kōmaka i te raraunga kua kohia, kua whakawhanake hoki koe i ngā pūnaha tāhopu, ripanga raraunga rānei hei whakarite i te raraunga.

Me tīmata anō ki te momo raraunga kua kohia e koe, ā, ko ēhea ngā kauwhata e tika ana hei tohu i te raraunga. Tīpako kohia tētahi kauwhata me te tuhi i tētahi whakatikatanga he aha e tika ai kia whakaatu i te raraunga.

Whakamahia ngā utauta e whai ake nei hei mahi i ū kauwhata:

<https://nces.ed.gov/nceskids/createagraph/Default.aspx>

[https://www.geogebra.org/m/BxqJ4Vag rānei](https://www.geogebra.org/m/BxqJ4Vag)

Ko te whakamātau mā te whakamahi i ngā kauwhata rerekē hei tohu i te raraunga me te whakaata e tino mārama ana te kōrero o te raraunga.

Hangaia ētahi atu kauwhata me ētahi atu whakaaturanga hei āwhina i a koe ki te whakautu i tō pātai whānui. Tāhoputia ū hua hei whakaatu ki te karaehe.

He aha ngā tauākī ka taea e koe mō te raraunga?

Hei āwhina i te kaiako

Me mōhio ki ngā ākonga e āhei ana ki te kōmaka me te whakapūkete i te raraunga mā te whakamahi i tētahi ripanga raraunga.

Whakangāwaritia ngā ākonga kia kōmaka ā-pūnaha mēnā e hiahiatia ana.

Tatari kia tohu ngā ākonga mā te whakamahi i ngā momo kauwhata rerekē me te tīpako i ēnei i runga anō i te momo raraunga (hei tauira, kāwai me te raraunga tau). Kei roto pea ko ngā kauwhata pae, ngā tūtohi porohita, ngā tā ira, ngā kauwhata tātā me te rau me te whakamahi i ngā whakaaturanga raraunga whakatairite. Me tuku ngā ākonga me ngā wā hei whakamahi i ngā utauta tuihono hei hanga i ngā whakaaturanga whakairoiro rerekē.

Whakaaro Matua o te Ao Pāngarau

Ka taea te tūhura i ngā whakaaro me ngā pātai e pā ana ki tētahi kaupapa mā te kohi raraunga me te whakamahi i taua raraunga hei whakautu i ngā pātai.

Ka rerekē te raraunga i ngā momo huarahi (hei tauira, ka rerekē te rahi me te tae o tētahi mea) ā, ka taea hoki te whakaraupapa i runga i ngā āhuatanga rerekē (ā-wāhangā, ā-tau).

Ka taea te whakaatu me te whakawhitihiti raraunga i roto i ngā momo huarahi maha, tae atu ki ngā whakaaturanga raraunga.

Ka taea te kite, te whakaahua, me te tātari i ngā tauira kei roto i ngā huina raraunga mā te whakamahi i ngā whakaaturanga raraunga.

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakarite Rapanga Tau 7/8

Tūhura, te whakarāpopoto me te whakataurite mokowā me te pānga o ngā pūāhua mō ngā raraunga whakarōpū mā te whakamahi raraunga matatini;

-Whakarite pātai tūhura mō ngā take ā-haporī

-Whakapae, tāpae rānei i ngā kitenga.

Te Kohi Raraunga

Kimi raraunga kua kohia kētia e tētahi tangata, tētahi kamupene, te aha rānei me te whakamārama i ngā taurangirangi ki ngā papakupu raraunga.

Hei āwhina i te kaiako

E rua ngā kōwhiringa mō ngā utauta tuihono ko: [ko te https://nces.ed.gov/nceskids/createagraph/Default.aspx](#) (mā tēnei e tuku kōwhiringa hei hanga i te kauwhata pae, te kauwhata porohita, te kauwhata raina, me te kauwhata rohe) me [https://www.geogebra.org/m/BxqJ4Vag](#) (tā).

Whakangāwaritia ngā ākonga kia kite i ngā kāhui matua me ngā waho i roto i te raraunga me te mahi tūhononga ki tā rātou pātai whakaaetanga.

Mō te tūhono, tautoko i ngā ākonga kia kite e whakaatu ana ngā kauwhata tīhore i ngā rerekētanga tau, ā, ka taea hoki te whakamahi hei whakataurite i ngā rōpū tāupe-maha i te wā e whakaahua ana ngā kauwhata porohita i te wāhanga puta noa i ngā rōpū me ngā tāira e whakaatu ana i ngā raraunga tau.

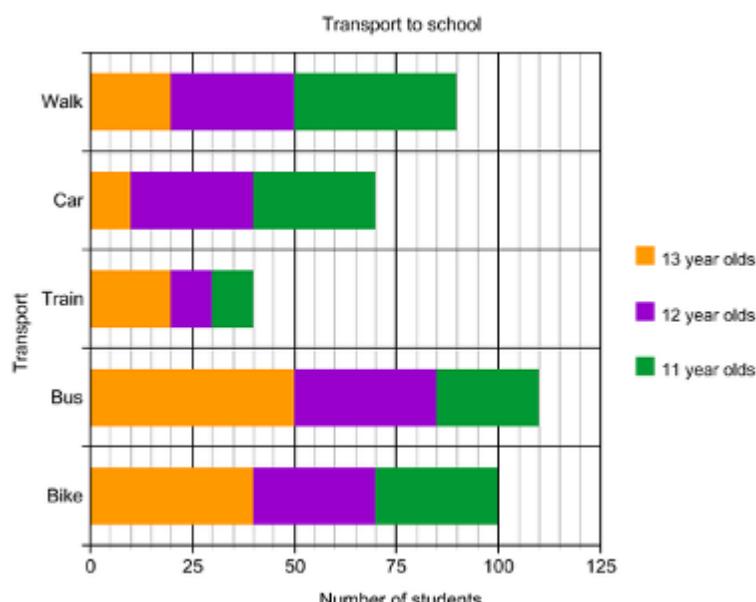
Mō te tūmahi takitahi, ka mahi tonu ngā ākonga i tā rātou tūhuratanga tatauranga, ā, ka taea te hanga kauwhata mā ngā utauta tuihono.

Wā Toha

Ko te tiri whakamuri mō tēnei tūmahi kei roto i te akoranga panuku. Whakahokia mai ngā ākonga ki te tirotiro i ngā momo kauwhata rerekē i te wā o te tūhono.

Hono

Titiro ki tēnei kauwhata, he aha te pūrākau e kōrerotia ana? He aha ngā tauākī ka taea e koe te pānga ki te raraunga i runga i te kauwhata?

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakamāhere

Whakamahere me pēhea te kohi me te kimi raraunga ki te whakautu pātai tūhura me te:

-Whakatau, te tautohu rānei i ngā taurangirangi e hiahiatia ana

-Whakamahere me pēhea te kohi raraunga mō ia taurangirangi

(h.t, me pēhea te ine i ngā taurangirangi), te kimi rānei i pēhea i kohia ai

-Tautohu i te rōpū e arohia ana, tautohu rānei i a wai te raraunga

-Aro ki ngā tikanga matatika o te kohi raraunga mā te whakarite pātai mō te āhua o ngā raraunga, te āhua o ngā tikanga kohi raraunga anō hoki

-Whakatau i ngā taurangi hei ine me ngā waeine e hāngai ana

-Whakatau me pēhea te ine taurangi.

Te Tātari me te Whakatau

Waihanga me te whakaahua i ngā whakaaturanga mō te whakarāpopoto, whakatairite, pānga, tūhura houanga mā te whakamahi i ngā whakaaturanga huhua me te kōtui horopaki me ngā tirohanga rerekē o ōna āhuatanga

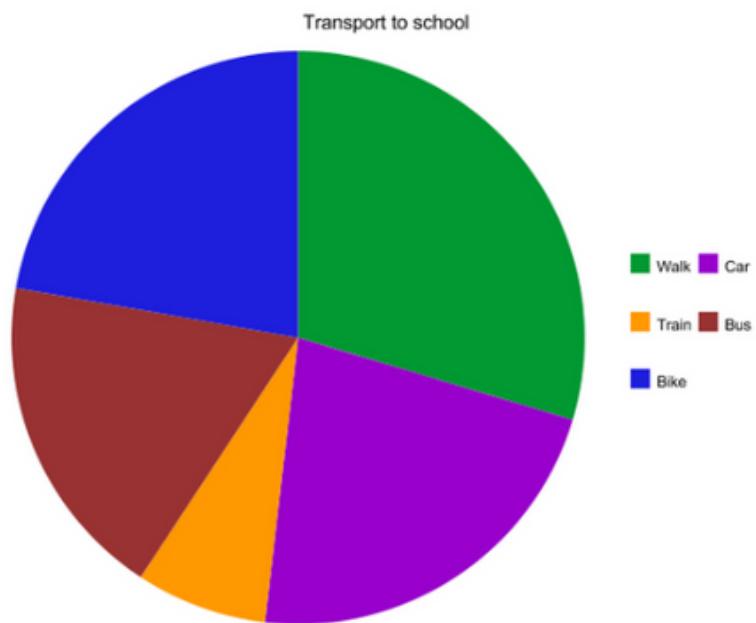
Tūhonohono, te whakawhiti kōrero mō te horopaki hei whakautu i te pātai tūhuratanga ki ngā taunaki o te tātari

Whakatairite kitenga, ngā whakapaenga tuatahi, ngā tāpaetanga rānei, ki ngā mātauranga o te ao i tēnei wā nei

Matapaki i ngā kitenga o te horopaki hei whakautu i te pātai tūhura mā te whakamahi i ngā taunakitanga o te tātari me ngā tapae kōrero tūtahi

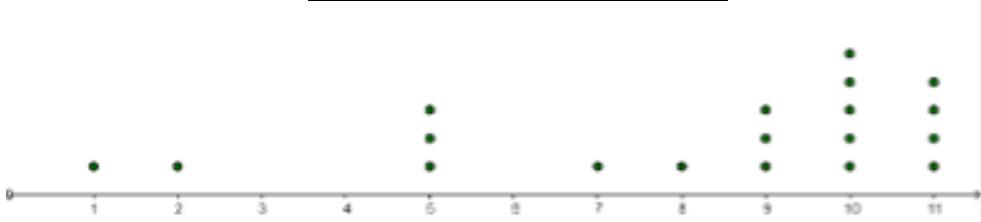
Hono

Titiro ki tēnei kauwhata, he aha te pūrākau e kōrerotia ana? He aha ngā tauākī ka taea e koe te pānga ki te raraunga i runga i te kauwhata?

Titiro ki tēnei kauwhata, he aha te pūrākau e kōrerotia ana? He aha ngā tauākī ka taea e koe te pānga ki te raraunga i runga i te kauwhata?

Wā ki te haere ki te kura

He pēhea te tuku mōhiohio ki a koe e ia kauwhata?

He aha te momo mōhiohio e whai take ana ia kauwhata hei whakaatu?

Ngā tini mata o te Reo Pāngarau

Tatauranga, raraunga, raraunga kāwai, raraunga tau katoa, raraunga tau maha, tauira, tūhura, whakarite, whakaatu, kōmaka, whakarārangi, tohu, whakawhitiwhiti, matapae, whakatautika, putanga, wawaenga, mōkito, tau waenga, aratau, awhe, whakataurite, kauwhata pae, kauwhata porohita, tātā me te kauwhata rau, tā ira, kauwhata tīvae, hanga, kāhui, waho, raraunga rangatū wā, kauwhata raina.

Whainga ako Ka ako ngā mokopuna ki te:

Kohia, kohikohi, me te kōmaka i ngā huinga raraunga hei whakautu i tētahi pātai me te kōrero pūrākau.

Pātai pātai mō tētahi huinga raraunga tae atu ki te whakarāpopototanga, te whakataurite me ngā pātai pātahitanga e pā ana ki ngā tāupe.

Whakaarohipa ngā take pēnei i te whakahaeretanga, te sampling, te tirotiro, te haumarutanga raraunga, me te whakamahinga hangarau.

Kimihia ngā tauira tae atu ki ngā rerekētanga me ngā ritenga i waenganui i ngā tuari, ngā kāhui me ngā waho i roto i ngā tuari, ngā pāhonotanga tāupe, ia i roto i te wā.

Ko ngā kitenga kōrero ki ētahi atu.

Whakatautika kōwhiringa ngā whakaatu e pā ana ki ngā tauira hei miramira.

Rapanga Motuhake

Ko te mahi kōwhiringa hauora tētahi huarahi hai tiaki i to oranga.

Me kōmaka tonu te raraunga kua kohia, kua whakawhanake hoki koe i ngā pūnaha tāhopu, ripanga raraunga rānei hei whakarite i te raraunga.

Me tīmata anō ki te momo raraunga kua kohia e koe, ā, ko ēhea ngā kauwhata e tika ana hei tohu i te raraunga. Tipakohia tētahi kauwhata me te tuhi i tētahi whakatikatanga he aha e tika ai kia whakaatu i te raraunga.

Whakamahia ngā utauta e whai ake nei hei mahi i ō kauwhata:
<https://nces.ed.gov/nceskids/createagraph/Default.aspx>
<https://www.geogebra.org/m/BxqJ4Vag> rānei

Ko te whakamātau mā te whakamahi i ngā kauwhata rerekē hei tohu i te raraunga me te whakaata e tino mārama ana te kōrero o te raraunga.

Hangaia ētahi atu kauwhata me ētahi atu whakaaturanga hei āwhina i a koe ki te whakautu i tō pātai whānui. Tāhoputia ū hua hei whakaatu ki te karaehe.

He aha ngā tauākī ka taea e koe mō te raraunga?

Mā te kaiako

Ngā Rongoā me ngā paku hapa

Rapanga 6

Ko te mahi kōwhiringa hauora tētahi huarahi hai tiaki i to oranga.

Hangaia tētahi whakaaturanga mō te tauaha kei roto tō pātai tūhura, ngā tikanga sampling, ngā pātai rangahau me ngā kauwhata me ngā raraunga e whakaatu ana e whakautu ana i tō pātai.

Tirohia te āhua o ū raraunga me te whakaaro i ngā aronga tatauranga pēnei i te tikanga, te awhe, te aratau, me te tau waenga, he aha hoki te pūrākau e kōrerotia ana e tēnei mō te raraunga. Tuhia ngā tauākī me te whakamutunga mō tāu i kite ai.

Hei āwhina i te kaiako

Whakawātea i ngā ākonga kia whakaoti i ā rātou whakaaturanga.

Me mōhio ki ngā ākonga e āhei ana ki te kohikohi me te kōmaka i te raraunga mā te whakamahi i tētahi ripanga raraunga.

Whakangāwaritia ngā ākonga kia kōmaka ā-pūnaha mēnā e hiahiatia ana.

E tūmanako ana ngā ākonga kia tohu mā te whakamahi i ngā momo kauwhata rerekē me te tīpako i ēnei i runga anō i te momo raraunga (hei tauira, category vs tau raraunga). Kei roto pea ko ngā kauwhata pae, ngā tūtohi porohita, ngā tā ira, ngā kauwhata tātā me te rau me te whakamahi.

Ngā whakaaturanga raraunga whakataurite. Me tuku ngā ākonga me ngā wā hei whakamahi i ngā utauta tuihono hei hanga i ngā whakaaturanga whakairoiro rerekē. E rua ngā kōwhiringa mō ngā utauta tuihono ko:

<https://nces.ed.gov/nceskids/createagraph/Default.aspx>
(Mā tēnei e tuku kōwhiringa hei hanga i te kauwhata pae, te kauwhata porohita, te raina kauwhata, me te kauwhata rohe) me <https://www.geogebra.org/m/BxqJ4Vag> (tā tā).

Whakangāwaritia ngā ākonga kia kite i ngā kāhui matua me ngā waho i roto i te raraunga me te mahi tūhononga ki tā rātou pātai whakaaetanga.

Whakaaro Matua o te Ao Pāngarau

Ka taea te uiui i ngā ariā me ngā pātai mō tētahi kaupapa tauwhāiti mā te kohikohi raraunga me te whakamahi hei whakautu i ngā pātai.

Ka rerekē te raraunga ki ngā huarahi rerekē (hei tauira, ka rerekē pea tētahi ahanoa

Ngā rahī me ngā kara) ā, ka taea te whakarite i ngā huarahi rerekē me ngā āhuatanga rerekē (pūvai, ā-tau).

Ka taea te whakaatu me te whakamōhio i ngā raraunga mā ngā huarahi maha tae atu ki ngā kitenga raraunga.

Ka taea te kite i ngā tauira, te whakaahua, me te rārangi i ngā huinga raraunga ā, mā te whakamahi i ngā kitenga raraunga.

Ka taea te matapae mā te whakamahi i ngā huinga raraunga.

He rerekē pea ngā āheinga o te putanga, ā, ka rerekē ēnei.

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakarite Rapanga Tau 7/8

Tūhura, te whakarāpopoto me te whakataurite mokowā me te pānga o ngā pūāhua mō ngā raraunga whakarōpū mā te whakamahi raraunga matatini;

-Whakarite pātai tūhura mō ngā take ā-hapori

-Whakapae, tāpae rānei i ngā kitenga.

Te Kohi Raraunga

Kimi raraunga kua kohia kētia e tētahi tangata, tētahi kamupene, te aha rānei me te whakamārama i ngā taurangirangi ki ngā papakupu raraunga.

Wā Toha

Pātai atu ki ia rōpū kia tiri anō i tā rātou whakaaturanga tae atu ki tā rātou pātai, tauira, whakaaturanga raraunga, tauākī, me ngā whakatauranga. Whakangāwaritia ngā ākonga kia whakaae, kia whakahē hoki ki ngā kōrero me ngā whakatauranga.

Hono

Tonoa ngā ākonga kia whakaata i te whakamahinga o ngā whakaaturanga raraunga rerekē me ko ēhea kauwhata i whai painga ki te whakaatu i ngā momo raraunga me ngā kāhui rerekē, ngā waho, me ngā tauira katoa i roto i te raraunga.

Whainga ako Ka ako ngā mokopuna ki te:

Kohia, kohikohi, me te kōmaka i ngā huinga raraunga hei whakautu i tētahi pātai me te kōrero pūrākau.

Pātai pātai mō tētahi huinga raraunga tae atu ki te whakarāpopototanga, te whakataurite me ngā pātai pātahitanga e pā ana ki ngā tāupe.

Whakaarohia ngā take pēnei i te whakahaeretanga, te sampling, te tirotiro, te haumarutanga raraunga, me te whakamahinga hangarau.

Kimihia ngā tauira tae atu ki ngā rerekētanga me ngā ritenga i waenganui i ngā tuari, ngā kāhui me ngā waho i roto i ngā tuari, ngā pāhonotanga tāupe, ia i roto i te wā.

Ko ngā kitenga kōrero ki ētahi atu.

Whakatautika kōwhiringa ngā whakaatu e pā ana ki ngā tauira hei miramira.

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakamāhere

Whakamahere me pēhea te kohi me te kimi raraunga ki te whakautu pātai tūhura me te:

-Whakatau, te tautohu rānei i ngā taurangirangi e hiahiatia ana

-Whakamahere me pēhea te kohi raraunga mō ia taurangirangi (h.t., me pēhea te ine i ngā taurangirangi), te kimi rānei i pēhea i kohia ai

-Tautohu i te rōpū e arohia ana, tautohu rānei i a wai te raraunga

-Aro ki ngā tikanga matatika o te kohi raraunga mā te whakarite pātai mō te āhua o ngā raraunga, te āhua o ngā tikanga kohi raraunga anō hoki

-Whakatau i ngā taurangi hei ine me ngā waeine e hāngai ana

-Whakatau me pēhea te ine taurangi.

Te Tātari me te Whakatau

Waihanga me te whakaahua i ngā whakaaturanga mō te whakarāpopoto, whakatairite, pānga, tūhura houanga mā te whakamahi i ngā whakaaturanga huhua me te kōtui horopaki me ngā tirohanga rerekē o ōna āhuatanga

Tūhonohono, te whakawhitī kōrero mō te horopaki hei whakautu i te pātai tūhuratanga ki ngā taunaki o te tātari

Whakatairite kitenga, ngā whakapaenga tuatahi, ngā tāpaetanga rānei, ki ngā mātauranga o te ao i tēnei wā nei

Matapaki i ngā kitenga o te horopaki hei whakautu i te pātai tūhura mā te whakamahi i ngā taunakitanga o te tātari me ngā tapae kōrero tūtahi

Rapanga Motuhake

Tirohia te pātai whakaaetanga, te whakaaturanga raraunga, me te whakaotinga e ōrite ana ki tēnei.

Whakaaro nui mō te whakamutunga, ā, mēnā ka tiaro ki te whakaaturanga raraunga. Tuhiā tētahi whakamāramatanga he aha koe i whakaae ai, i whakahē rānei ki te mutunga.

Tuhia ngā tauākī mā te whakamahi i te "E miharo ana ahau" me te "E kite ana ahau" mai i te raraunga whakaatu

Ngā tini mata o te Reo Pāngarau

Tatauranga, raraunga, raraunga kāwai, raraunga tau katoa, tau maha raraunga, tauira, tūhura, whakarite, whakaatu, kōmaka, whakarārangī, tohu, whakawhitiwhiti, matapae, whakatautika, putanga, wawaenga, mōkito, mōrahi, tau waenga, aratau, awhe, whakataurite, kauwhata pae, kauwhata porohita, kauwhata tātā me te rau, tā ira, kauwhata tīwae, hanga, kāhui, waho, raraunga rangatū wā, kauwhata raina.

Mā te kaiako

Ngā Rongoā me ngā paku hapa

Rapanga 7

He whenua ataahua a Aotearoa?

Whakaaro hia ngā aronga rerekē o te noho i Aotearoa e āwhina ai tātau ki te whakautu mēnā he whenua tika a Aotearoa?

Hangaia he rangatū o ngā kōrero "E miharo ana ahau" mo te noho i Aotearoa. Whakamahia ēnei tauākī hei whakawhanake i tētahi pātai e hiahia ana koe ki te tūhura.

He aha ngā matapae me ngā tauākī ka taea e koe te pātai i kōwhiria?

Whakamahia ngā pūtake raraunga me ngā whakaaturanga raraunga hei āwhina i a koe ki te whakautu i tō pātai. Kei roto pea ko ngā rauemi mai i ngā paetukutuku e whai ake nei:

Aotearoa (<https://figure.nz/>)

Tāpae Aotearoa (<https://www.stats.govt.nz/>)

to mātau Ao i roto i te Raraunga (<https://ourworldindata.org/>)

Me tīmata anō ki ngā pūtake raraunga kua kitea e koe me te pūrākau e kōrerotia ana e rātou.

Whakawhanaketia tō pūrākau me tō whakamāramatanga o te raraunga me tāna e whakaatu ai. Tuhiā he rangatū tauākī ka taea e koe te tiritiri ki te tauaha me te whakamutunga hei whakautu i tō pātai.

Hei āwhina i te kaiako

Tīpakohia tētahi kaupapa e pai ana ki ngā ākonga me te akomanga (ka taea pea te hono atu ki tō kaupapa pakirehua).

Hei tauira, ko te pātai mēnā he whenua tōkeke a Aotearoa, ngā kōwhiringa whakangahau, ngā āhuatanga o te noho pērā i te mahi me te mātauranga, te āhuarangi rānei.

Whakatakinga:

Whakatūwhera i te kaupapa ki ngā ākonga me te tono kia tīmata rātou ki te whakaarotau i ngā āhuatanga ka hono atu ki te pātai whānui.

Hei tauira, mō te pātai mēnā he whenua tōkeke a Aotearoa, ka taea te tūhura i te taumata moni whiwhi, te utu o te whare me te kai, ngā ara mātauranga, ngā wāhi kākāriki hoki.

Whakaaro Matua o te Ao Pāngarau

Ka taea e te raraunga te rerekē ki ngā huarahi rerekē (hei tauira, he rerekē ngā rahi me ngā kara) ā, ka taea te whakarite mā ngā huarahi rerekē me ngā āhuatanga rerekē (waiwai, ā-tau).

Ka taea te whakaatu me te whakamōhio i ngā raraunga mā ngā huarahi maha tae atu ki ngā kitenga raraunga.

Ka taea te kite i ngā tauira, te whakaahua, me te rārangī i ngā huinga raraunga me te whakamahi i ngā kitenga raraunga.

Ka taea te matapae mā te whakamahi i ngā huinga raraunga.
He rerekē pea ngā āheinga o te putanga, ā, ka rerekē ēnei.

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakarite Rapanga Tau 7/8

Tūhura, te whakarāpopoto me te whakataurite mokowā me te pānga o ngā pūāhua mō ngā raraunga whakarōpū mā te whakamahi raraunga matatini;
-Whakarite pātai tūhura mō ngā take ā-hapori
-Whakapae, tāpae rānei i ngā kitenga.

Te Kohi Raraunga

Kimi raraunga kua kohia kētia e tētahi tangata, tētahi kamupene, te aha rānei me te whakamārama i ngā taurangirangi ki ngā papakupu raraunga.

Hei āwhina i te kaiako

Whakahaere i te rapu raraunga:

Ārahina ngā ākonga ki te whakaaroaro mō ngā puna raraunga whai mana.

Whakatūhia ki a rātou ngā rauemi pae tukutuku e toru hei tīmatanga, ā, tonoa rātou ki te tohatoha i ētahi atu puna raraunga whai mana e mōhio ana rātou.

Whakaritea kia wātea ngā rorohiko mō ngā ākonga hei mahi.

Te whakaaturanga raraunga:

Me whai wāhi ngā ākonga ki te hanga whakaaturanga PowerPoint, ki te tā rānei i ngā kauwhata mō tētahi whakaaturanga whakaahua.

Te wetewete raraunga:

Ārahina ngā ākonga kia mōhio ki ngā tāera i roto i ngā raraunga me te āta whakaaroaro mō ngā kōrero kei roto i ngā kauwhata me ngā pakiwaitara e whakaatuhi ana.

Mahi motuhake:

Me whai tonu ngā ākonga ki te mahi motuhake i runga i ngā raraunga i kohia e rātou i ngā wā motuhake.

Wā Toha

Uiui ngā ākonga ki te tohatoha i ā rātou pātai matua me ngā kitenga e rua e tino whakamere ana i ā rātou mahi.

Hono

Whakaritea, ka matapaki hoki i ngā kaupapa matua, mā te whakawhanake i te mōhiotanga ki ngā tikanga matatika i roto i te kohikohi raraunga mā te tuku pātai rautaki mō ngā pātai kohikohi raraunga me ngā tikanga e whakamahia ana.

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakamāhere

Whakamahere me pēhea te kohi me te kimi raraunga ki te whakautu pātai tūhura me te:

-Whakatau, te tautohu rānei i ngā taurangirangi e hiahiatia ana

-Whakamahere me pēhea te kohi raraunga mō ia taurangirangi (h.t, me pēhea te ine i ngā taurangirangi), te kimi rānei i pēhea i kohia ai

-Tautohu i te rōpū e arohia ana, tautohu rānei i a wai te raraunga

-Aro ki ngā tikanga matatika o te kohi raraunga mā te whakarite pātai mō te āhua o ngā raraunga, te āhua o ngā tikanga kohi raraunga anō hoki

-Whakatau i ngā taurangi hei ine me ngā waeine e hāngai ana

-Whakatau me pēhea te ine taurangi.

Te Tātari me te Whakatau

Waihanga me te whakaahua i ngā whakaaturanga mō te whakarāpopoto, whakatairite, pānga, tūhura houanga mā te whakamahi i ngā whakaaturanga huhua me te kōtui horopaki me ngā tirohangā rerekē o ūna āhuatanga

Tūhonohono, te whakawhitit kōrero mō te horopaki hei whakautu i te pātai tūhuratanga ki ngā taunaki o te tātari

Whakatairite kitenga, ngā whakapaenga tuatahi, ngā tāpaetanga rānei, ki ngā mātauranga o te ao i tēnei wā nei

Matapaki i ngā kitenga o te horopaki hei whakautu i te pātai tūhura mā te whakamahi i ngā taunakitanga o te tātari me ngā tapae kōrero tūtahi

Whainga ako Ka ako ngā mokopuna ki te:

Tuhia he pātai mō tētahi huinga raraunga, tae atu ki ngā pātai whakarāpopoto, whakataurite me ngā pātai hononga e pā ana ki ngā taurangi.

Whakaarohipa ngā take pēnei i te whakahaeeretanga, te sampling, te tirotiro, te haumarutanga raraunga, me te whakamahinga hangarau.

Kimihia ngā tauira tae atu ki ngā rerekētanga me ngā ritenga i waenganui i ngā tuari, ngā kāhui me ngā waho i roto i ngā tuari, ngā pāhonotanga tāupe, ia i roto i te wā.

Ko ngā kitenga kōrero ki ētahi atu.

Kōrerotia ngā pūrākau me te tā whakaotinga mai i ngā whakaaturanga raraunga me te tohutoro ki ngā tauira i miramiratia i ēnei.

Rapanga Motuhake

He whenua ataahua a Aotearoa?

Whakaarohipa ngā aronga rerekē o te noho i Aotearoa e āwhina ai tātau ki te whakautu mēnā he whenua tika a Aotearoa?

Whakamahia ngā pūtake raraunga me ngā whakaaturanga raraunga hei āwhina i a koe ki te whakautu i tō pātai. Kei roto pea ko ngā rauemi mai i ngā paetukutuku e whai ake nei:

Aotearoa (<https://figure.nz/>)

Tāpae Aotearoa (<https://www.stats.govt.nz/>)

to mātau Ao i roto i te Raraunga (<https://ourworldindata.org/>)

Me tīmata anō ki ngā pūtake raraunga kua kitea e koe me te pūrākau e kōrerotia ana e rātou.

Whakawhanaketia tō pūrākau me tō whakamāramatanga o te raraunga me tāna e whakaatu ai. Tuhia he rangatū tauākī ka taea e koe te tiritiri ki te tauaha me te a whakaotinga hei whakautu i tō pātai

Ngā tini mata o te Reo Pāngarau

Tatauranga, raraunga, raraunga kāwai, raraunga tau katoa, raraunga tāupenga maha, raraunga rangatū-wā, tauira, tūhura, whakarite, whakaatu, kōmaka, whakarārangī, tohu, whakawhiti kōrero, matapae, whakatautika, hua, wawaenga, mōkito, mōrahi, tau waenga, aratau, awhe, whakataurite, kauwhata pae, kauwhata raina, tūtohi porohita, kauwhata tihore, tā ira.

Mā te kaiako

Ngā Rongoā me ngā paku hapa

Rapanga 8

He whenua ataahua a Aotearoa?

Whakaaroaohia ngā aronga rerekē o te noho i Aotearoa e āwhina ai tātau ki te whakautu mēnā he whenua tika a Aotearoa?

Whakamahia ngā pūtake raraunga me ngā whakaaturanga raraunga hei āwhina i a koe ki te whakautu i tō pātai. Kei roto pea ko ngā rauemi mai i ngā paetukutuku e whai ake nei:

Aotearoa (<https://figure.nz/>)

Tāpae Aotearoa (<https://www.stats.govt.nz/>)

to mātau Ao i roto i te Raraunga (<https://ourworldindata.org/>)

Me tīmata anō ki ngā pūtake raraunga kua kitea e koe me te pūrākau e kōrerotia ana e rātou.

Whakawhanaketia tō pūrākau me tō whakamāramatanga o te raraunga me tāna e whakaatu ai. Tuhia he rangatū tauākī ka taea e koe te tiritiri ki te tauaha me te whakamutunga hei whakautu i tō pātai.

Whakaotia mā te whakawhanake i tō whakaaturanga ki tētahi Powerpoint, whakaaturanga hiko rānei hei tiri ki te tauaha.

Whakaaro Matua o te Ao Pāngarau

Ka taea e te raraunga te rerekē ki ngā huarahi rerekē (hei tauira, he rerekē ngā rahi me ngā kara) ā, ka taea te whakarite mā ngā huarahi rerekē me ngā āhuatanga rerekē (waiwai, ā-tau).

Ka taea te whakaatu me te whakamōhio i ngā raraunga mā ngā huarahi maha tae atu ki ngā kitenga raraunga.

Ka taea te kite i ngā tauira, te whakaahua, me te rārangī i ngā huinga raraunga me te whakamahi i ngā kitenga raraunga.

Ka taea te matapae mā te whakamahi i ngā huinga raraunga.

Hei āwhina i te kaiako

Whakawātea i ngā ākonga kia whakaaroaohia ngā pūtake mō ngā raraunga. Whakamōhiotia ki ngā rauemi paetukutuku e toru, ā, ka tono kia tiria ētahi whakaaro kei a rātou mō ētahi atu rauemi ka taea te whakahoki.

Kia wātea ngā rorohiko pona kia mahi ai ngā ākonga. Me āhei hoki rātou ki te whakawhanake i tā rātou whakaaturanga ki tētahi wāhi hiko hei whakaatu, hei tā rānei i ngā kauwhata hei whakaatu i tētahi whakaaturanga pānui.

Whakangāwaritia ngā ākonga kia kite i ngā tauira i roto i te raraunga me te āta whakaaro ki ngā kauwhata e kitea ana e rātou e whakaatu ana me ngā pūrākau e kōrerotia ana e rātau.

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakarite Rapanga Tau 7/8

Tūhura, te whakarāpopoto me te whakataurite mokowā me te pānga o ngā pūāhua mō ngā raraunga whakarōpū mā te whakamahi raraunga matatini;

- Whakarite pātai tūhura mō ngā take ā-haporī
- Whakapae, tāpae rānei i ngā kitenga.

Te Kohi Raraunga

Kimi raraunga kua kohia kētia e tētahi tangata, tētahi kamupene, te aha rānei me te whakamārama i ngā taurangirangi ki ngā papakupu raraunga.

Wā Toha me te Hono

Uiui ia rōpū ki te tohatoha i tā rātou whakaaturanga, tae atu ki tā rātou pātai, ngā whakaaturanga raraunga, ngā puna, te tauira, ngā tauākī, me ngā whakatau.

Whakatūwhera i te Matapaki:

Ārahina ngā ākonga ki te whakaae, ki te whakahē rānei i ngā tauākī me ngā whakatau a ētahi atu rōpū.

Tonoa ngā ākonga ki te whakamārama i ā rātou whakaaro mā te whakamahi i ngā raraunga me ngā puna e whakapaetia ana.

Whainga ako Kaako ngā mokopuna ki te:

Pātai atu mō tētahi huinga raraunga tae atu ki te whakarāpopototanga, te whakataurite me ngā pātai pātahitanga e pā ana ki ngā tāupe.

Whakaarohia ngā take pēnei i te whakahaeretanga, te sampling, te tirotiro, te haumarutanga raraunga, me te whakamahinga hangarau.

Kimihia ngā tauira tae atu ki ngā rerekētanga me ngā ritenga i waenganui i ngā tuari, ngā kāhui me ngā waho i roto i ngā tuari, ngā pāhonotanga tāupe, ia i roto i te wā.

Ko ngā kitenga kōrero ki ētahi atu.

Kōrerotia ngā pūrākau me te tā whakaotinga mai i ngā whakaaturanga raraunga me te tohutoro ki ngā tauira i miramiratia i ēnei.

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Whakamāhere

Whakamahere me pēhea te kohi me te kimi raraunga ki te whakautu pātai tūhura me te:

-Whakatau, te tautohu rānei i ngā taurangirangi e hiahiatia ana

-Whakamahere me pēhea te kohi raraunga mō ia taurangirangi

(h.t., me pēhea te ine i ngā taurangirangi), te kimi rānei i pēhea i kohia ai

-Tautohu i te rōpū e arohia ana, tautohu rānei i a wai te raraunga

-Aro ki ngā tikanga matatika o te kohi raraunga mā te whakarite pātai mō te āhua o ngā raraunga, te āhua o ngā tikanga kohi raraunga anō hoki

-Whakatau i ngā taurangi hei ine me ngā waeine e hāngai ana

-Whakatau me pēhea te ine taurangi.

Te Tātari me te Whakatau

Waihanga me te whakaahua i ngā whakaaturanga mō te whakarāpopoto, whakatairite, pānga, tūhura houanga mā te whakamahi i ngā whakaaturanga huhua me te kōtui horopaki me ngā tirohanga rerekē o ōna āhuatanga

Tūhonohono, te whakawhiti kōrero mō te horopaki hei whakautu i te pātai tūhuratanga ki ngā taunaki o te tātari

Whakatairite kitenga, ngā whakapaenga tuatahi, ngā tāpaetanga rānei, ki ngā mātauranga o te ao i tēnei wā nei

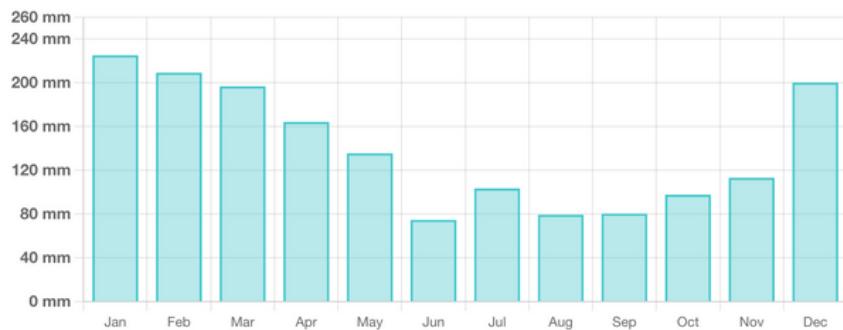
Matapaki i ngā kitenga o te horopaki hei whakautu i te pātai tūhura mā te whakamahi i ngā taunakitanga o te tātari me ngā tapae kōrero tūtahi

Rapanga Motuhake

Kei te whakaaro a Viliami me tōna whānau ki te haere ki ngā Moutere Kuki mō tētahi haerenga. Kua kimi ia i ēnei kauwhata e pā ana ki ngā tau o ngā manuhiri ia tau me te hūmai ua.

Source: <https://stats.gov.ck/tourism-and-migration/>

The mean monthly precipitation over the year, including rain, hail and snow

Ka taea e koe te whakamahi i ngā kauwhata me ngā huinga raraunga hei hoatu tohutohu Viliami mō tana whakataunga i te wā tino pai ki te haere ki ngā Moutere Kuki?

He aha ngā take e whakaaro ana koe me whakaaro a ia?

Ngā tini mata o te Reo Pāngarau

Tatauranga, raraunga, raraunga kāwai, raraunga tau katoa, raraunga tāupenga maha, raraunga rangatū-wā, tauira, tūhura, whakarite, whakaatu, kōmaka, whakarārangī, tohu, whakawhiti kōrero, matapae, whakatautika, hua, wawaenga, mōkito, mōrahi, tau waenga, aratau, awhe, whakataurite, kauwhata pae, kauwhata raina, tūtohi porohita, kauwhata tīhore, tā ira.

Mā te kaiako

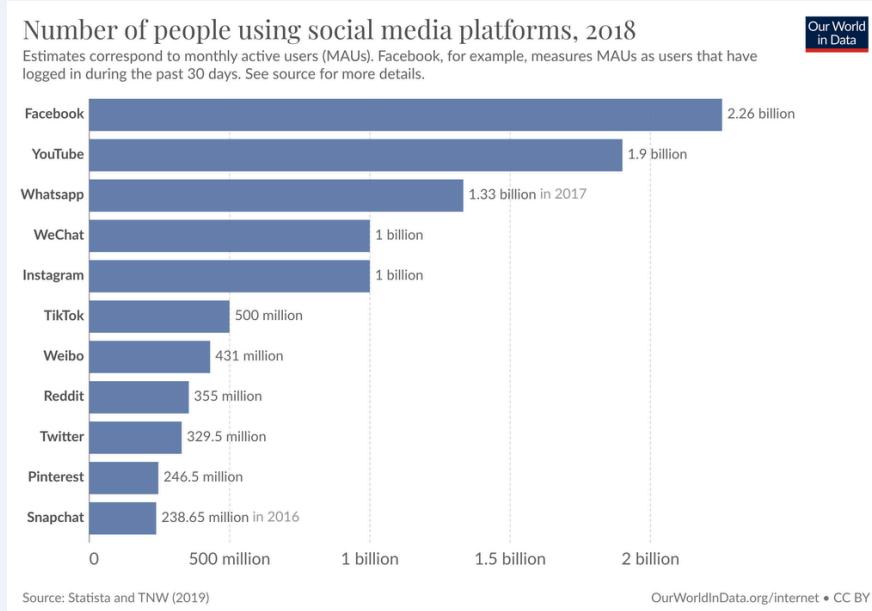
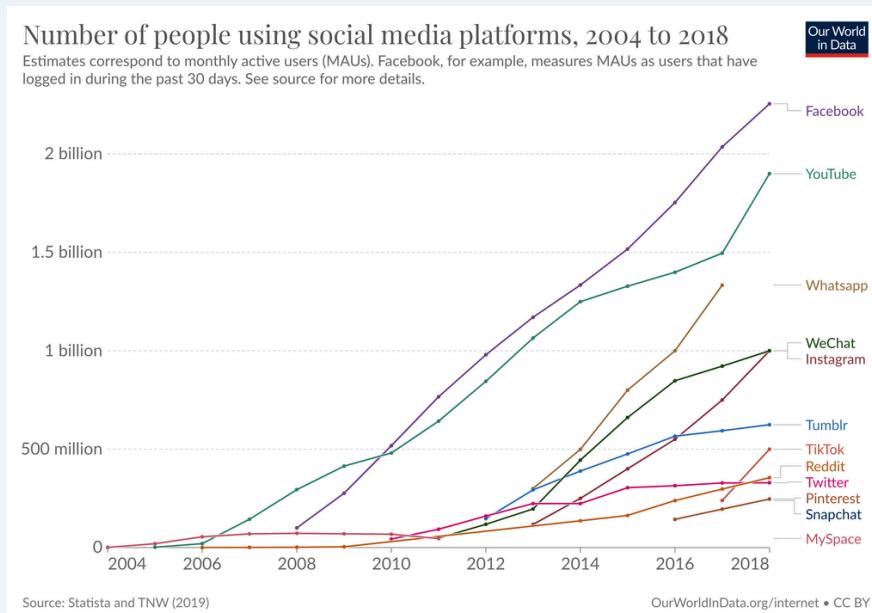
Ngā Rongoā me ngā paku hapa

Rapanga 9

Kua paingia te whakamahinga o ngā pūhara pāpāho pāpori i roto i ngā tau tata nei. Tirohia ngā kauwhata i raro nei, me te whakaaro mo ngā pūrākau e kōrerotia mai ana e rātau ki a mātau.

Tīmata mā te tuhi i ngā kōrero "E miharo ana ahau" mō ia kauwhata. Kōrerotia ngā mea e kitea ana e koe i ia kauwhata me te tuhi "E pānui ana ahau" nga kōrero.

He aha ngā pūrākau me ngā whakaturanga ka taea e koe te tuhi mō ngā raraunga e whakaaturia ana ki ngā kauwhata?

Whakaaro Matua o te Ao Pāngarau

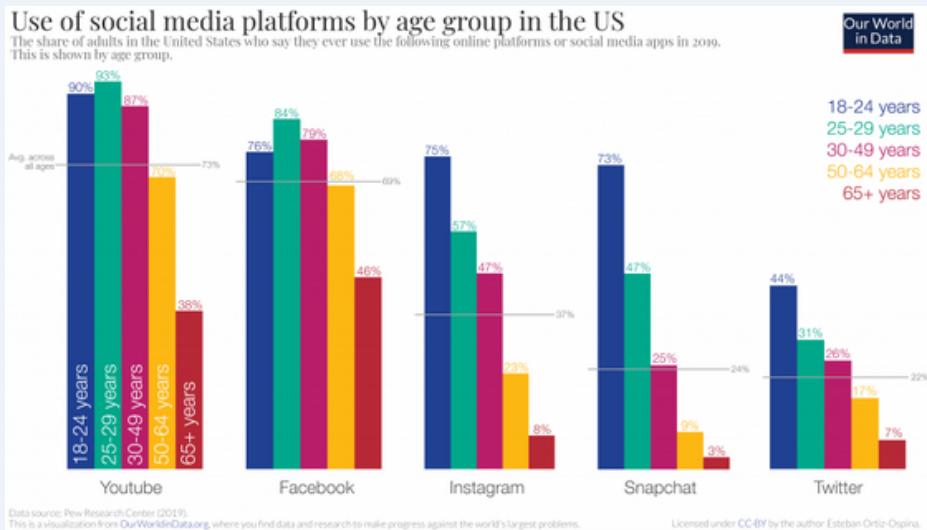
Ka taea te whakaatu me te whakamōhio i ngā raraunga mā ngā huarahi maha tae atu ki ngā kitenga raraunga.

Ka taea te kite i ngā tauira, te whakaahua, me te rārangī i ngā huinga raraunga me te whakamahi i ngā kitenga raraunga.

Ka taea te matapae mā te whakamahi i ngā huinga raraunga.

He rerekē pea ngā āheinga o te putanga, ā, ka rerekē pea ēnei.

Rapanga 9

Mahia ngā matapae mō te whakamahi i ngā pūhara pāpāho pāpori ā muri ake nei.

Hei āwhina i te kaiako

Whakamōhiotia te tūmahi i ētahi wāhanga mā te tuku wā ākonga ki te kōrerorero me te tauākī mō ia kauwhata i mua i te hoatu i te kauwhata panuku. Tautoko i a rātou ki te whakawhanake i te pūrākau e kī ana ia kauwhata me te kōrerorero i te āhua o te raraunga.

Tautoko i ngā ākonga kia āta pānui i ngā kauwhata e mōhio ana ki ngā rerekētanga o ngā tauine me te kōrerorero he aha pea tēnei.

Mōhio mēnā ka taea e ngā ākonga te whakaingoa i te kauwhata me te momo raraunga (hei tauira, raraunga rangatū wā, kauwhata raina, kauwhata pae) me te mōhio ki ngā mea e whakaaturia ana ki ia tuaka. Tauira te reo tauanga mēnā e hiahiatia ana.

Wā Toha

Tīpakohia ngā ākonga hei tiri whakamuri nāna i hanga i ngā tauākī me ngā whakatauranga mai i ngā kauwhata. Tāhoputia ngā tauākī me ngā whakamutunga i runga i te papa, pepa rānei.

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Kohi Raraunga

Kimi raraunga kua kohia kētia e tētahi tangata, tētahi kamupene, te aha rānei me te whakamārama i ngā taurangirangi ki ngā papakupu raraunga.

Te Tātari me te Whakatau

Waihanga me te whakaahua i ngā whakaaturanga mō te whakarāpopoto, whakatairite, pānga, tūhura houanga mā te whakamahi i ngā whakaaturanga huhua me te kōtui horopaki me ngā tirohanga rerekē o ōna āhuatanga

Tūhonohono, te whakawhitit kōrero mō te horopaki hei whakautu i te pātai tūhuratanga ki ngā taunaki o te tātari

Whakatairite kitenga, ngā whakapaenga tuatahi, ngā tāpaetanga rānei, ki ngā mātauranga o te ao i tēnei wā nei

Matapaki i ngā kitenga o te horopaki hei whakautu i te pātai tūhura mā te whakamahi i ngā taunakitanga o te tātari me ngā tapae kōrero tūtahi

Ngā tini mata o te Reo Pāngarau

Tatauranga, raraunga, raraunga kāwai, raraunga tau katoa, raraunga tāupenga maha, raraunga rangatū-wā, tauira, tūhura, whakarite, whakaatu, kōmaka, whakarārangī, tohu, whakawhitit kōrero, matapae, whakatautika, hua, wawaenga, mōkito, mōrahi, tau waenga, aratau, awhe, whakataurite, kauwhata pae, kauwhata raina, tūtohi porohita, kauwhata tīhore, tā ira.

Hono

Pātai atu ki ngā ākonga kia whakaae, kia whakahē rānei ki ngā kōrero kei a ia

Kua whakapūketetia. Ko ngā ākonga whakahau kia mahi ngātahi i tētahi whakamutunga e pā ana ki te pūrākau i kōrerotia i runga i ngā kauwhata.

Whainga ako Ka ako ngā mokopuna ki te:

Pātai pātai mō tētahi huinga raraunga tae atu ki te whakarāpopotanga, te whakataurite me ngā pātai pātahitanga e pā ana ki ngā tāupe.

Whakaarohipa ngā take pēnei i te whakahaeretanga, te sampling, te tirotiro, te haumarutanga raraunga, me te whakamahinga hangarau.

Kimihia ngā tauira tae atu ki ngā rerekētanga me ngā ritenga i waenganui i ngā tuari, ngā kāhui me ngā waho i roto i ngā tuari, ngā pāhonotanga tāupe, ia i roto i te wā.

Ko ngā kitenga kōrero ki ētahi atu.

Kōrerotia ngā pūrākau me te tā whakaotinga mai i ngā whakaaturanga raraunga me te tohutoro ki ngā tauira i miramiratia i ēnei.

Rapanga Motuhake

Ko te toharite ko te 20. E 15 te tau waenga. E 16 ngā tau o te huinga-raraunga. He aha pea ngā tau?

Hangaia he pūrākau mō te huinga raraunga me te pātai tērā pea ka whakautua.

Whakaaturia ō huinga raraunga me te tuhi tauākī mō taua mea.

Mā te kaiako

Ngā Rongoā me ngā paku hapa

Rapanga 10

Springboks	Stem	All Blacks
7 7	16	
9 8 7 6 5 4 4 3 3 2 2 0	17	1 2 6 7 7 7 9
9 9 9 9 9 7 6 6 6 5 5 4 4 4 4 3 3 2 1 0 0	18	2 3 3 3 4 5 6 6 7 7 8 9 9
8 8 8 6 4 3 1 1 0	19	0 0 0 0 1 2 2 2 3 4 5 5 6 7 7 7 7 8 8 9 9
6 5 3 0 0	20	2 4

E whakaatu ana tēnei kauwhata tātā me te rau i ngā tiketike o ngā pūpāpāho i roto i te ko ngā rōpū o Springboks me ngā rōpū All Blacks.

Te awhe teitei o te Springboks mai i te 167cm ki te 206 cm me te awhe teitei All Blacks mai i te 171cm ki te 204 cm.

He aha ngā kōrero ka taea e koe te whakataurite i ngā teiteitanga o ngā pūpāpāho e whakaaturia ana i runga i tēnei kauwhata tātā me te rau?

Whakamahia te aratau, te tau waenga, te tikanga, te awhe me te tuari hei whakaahua i ētahi tauākī.

Hei āwhina i te kaiako

Hoatu ki ngā ākonga ngā kōwhiringa mā te whakamahi i tētahi tātaitai mō ngā aronga tatau.

Whakangāwaritia ngā ākonga kia kite i ngā kāhui matua me ngā waho i roto i te raraunga.

Aroturuki mō ngā ākonga mā te whakamahi i ngā kupu tatauranga me te tauira i tēnei mō ngā ākonga katoa.

Whakaaro Matua o te Ao Pāngarau

Ka taea te whakaatu me te whakamōhio i ngā raraunga mā ngā huarahi maha tae atu ki ngā kitenga raraunga.

Ka taea te kite i ngā tauira, te whakaahua, me te rārangī i ngā huinga raraunga me te whakamahi i ngā kitenga raraunga.

Ka taea te matapae mā te whakamahi i ngā huinga raraunga.

Ngā tini mata o te Marautanga

Te Tātari me te Whakatau

Waihanga me te whakaahua i ngā whakaaturanga mō te whakarāpopoto, whakatairite, pānga, tūhura houanga mā te whakamahi i ngā whakaaturanga huhua me te kōtui horopaki me ngā tirohanga rerekē o ōna āhuatanga

Tūhonohono, te whakawhiti kōrero mō te horopaki hei whakautu i te pātai tūhuratanga ki ngā taunaki o te tātari

Whakatairite kitenga, ngā whakapaenga tuatahi, ngā tāpaetanga rānei, ki ngā mātauranga o te ao i tēnei wā nei

Matapaki i ngā kitenga o te horopaki hei whakautu i te pātai tūhura mā te whakamahi i ngā taunakitanga o te tātari me ngā tapae kōrero tūtahi

Wā Toha

Tīpакohia ngā ākonga hei tiritiri ko wai e tauākī ana e miramira ana i ngā kāhui matua me ngā putanga i roto i te raraunga tau.

Tāhoputia ēnei kōrero ki runga i te papa mā, ā, ka tono i ngā ākonga katoa kia whakaae, kia whakahē hoki ki ngā kōrero me ngā take.

Ngā tini mata o te Reo Pāngarau

Tatauranga, raraunga, tauira, tūhura, whakarite, whakaatu, kōmaka, whakarārangī, tohu, whakawhitī kōrero, matapae, putanga, kauwhata tātā-me te rau, aratau, median, awhe, kāhui, kāhui waho.

Hono

Pātai atu ki ngā ākonga kia homai whakamāramatanga he aha te tikanga o te aratau, te tau waenga, me te awhe hei whakaatu.

Whainga ako Kaako ngā mokopuna ki te:

Whakaatu raraunga tau ki tētahi kauwhata tātā-me te haumaru.

Whakaritea he kōrero mō ngā raraunga hei urupare ki tētahi pātai whakaaetanga.

Kimihia te tikanga, te tau waenga, te awhe, me te aratau mai i tētahi kauwhata tātā, rau hoki.

Ko ngā au me ngā tauira o ngā raraunga i runga i ngā huarahi whai tikanga, tae atu ki ngā kāhui, ngā waho, me te hanga o te huinga raraunga.

Rapanga Motuhake

Tīpакohia ngā tūmahī aromatawai e whai ake nei (kua āpitihia i te mutunga o te tuhinga) hei hohenga takitahi:

Aromatawai 1: Ko ngā here Blah me ngā here boing.

Aromatawai 2: Pouaka Whakaata me ngā mahi kāinga.

Aromatawai 3: Kai hauora.

Mā te kaiako

Ngā Rongoā me ngā paku hapa

Aromatawai 1: Ko ngā Blah me ngā here Boing

TEACHER NOTE: Students can use calculators to examine the data]

I te whakamātauria e te kamupene ngā here inarapa kia kitea he kaha ake. I whakapūketetia e rātau he henimita i te tawhititanga o te pēne inarapa i mua i te pakarutanga. Anei ngā hua mo ngā whakamātautau.

	Length of stretch at breaking point (centimetres)												
Blah Bands	50	57	45	55	47	53	54	49	50	46	52	50	52
	48	53											
Boing Bands	61	36	38	40	61	61	43	38	60				
	60	42	50	37	39	41							

Me pēhea tō whakarite me te whakataurite i tēnei raraunga? Whakaaro hia ngā mea pēnei i te tikanga, te aratau, te tau waenga me te awhe.

He aha ngā kōrero ka taea e koe te mahi mō ngā momo here inarapa rerekē?

Ko ēhea ngā here inarapa e whakaaro ana koe me hoko te kamupene? He aha?

Aromatawai 2: Pouaka Whakaata me ngā mahi kainga

TEACHER NOTE: Students can use calculators to examine the data]

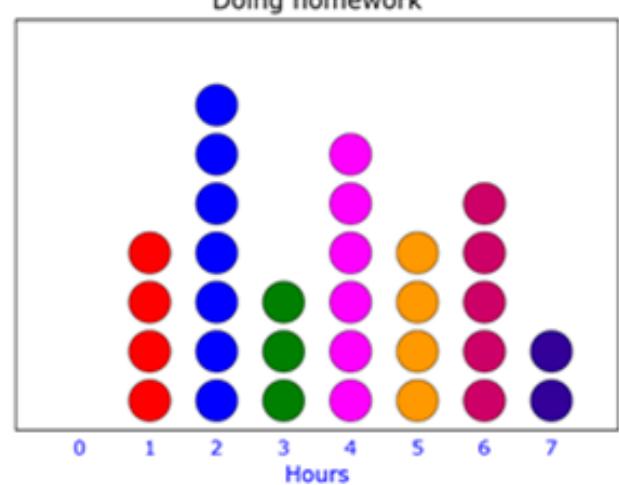
E whakaatu ana tēnei kauwhata i te maha o ngā haora i mātakitaki ai ngā ākonga i roto i ngā akoranga e rua i te pouaka whakaata, a, ka mahia a rātau mahi kāinga i te wiki. Ko ia ira e tohu ana i te ākonga.

Whakaaro hia ngā mea pēnei i te tikanga, te aratau, te tau waenga me te awhe

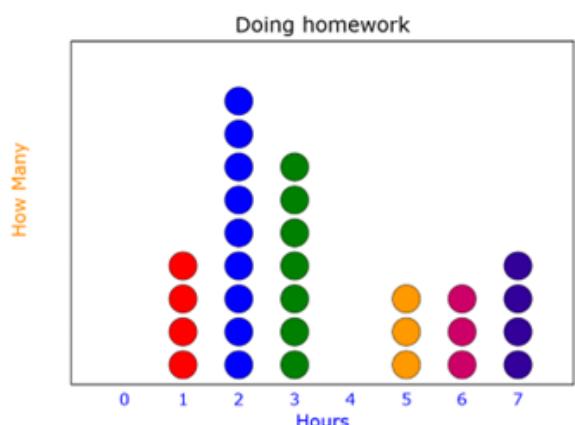
Akomanga 1

Doing homework

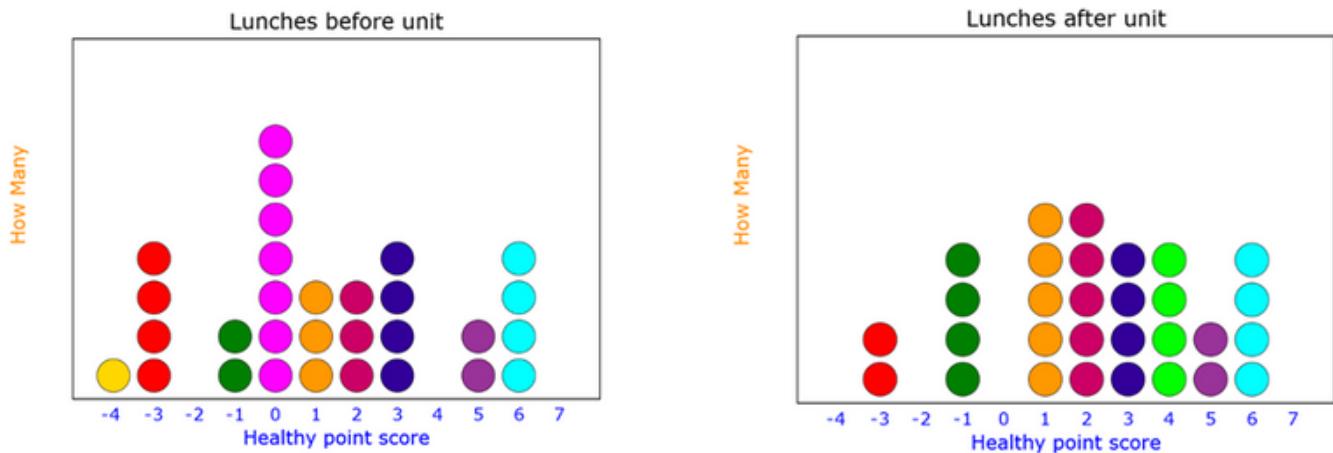
Akomanga 2

Whakaritea ngā kōrero mō ngā raraunga mai i ngā akomanga e rua me te nui o te wā e whakapau ana rātou i te mātakitaki pouaka whakaata me te mahi kāinga

Aromatawai 3: Kai hauora

I te mahi te karaehe a Jane i tētahi wae mo te kai hauora. I pīrangī a Jane ki te kite mehemea ka rerekē te wae ki ngā tikanga kai a ūna hoa ako, nā reira i hangaia e ia he tauine hai ine i te hauora o ngā tina e kai ana rātau. I hoatu e ia te tauine i mua, i muri hoki i te wae, a, ka hangaia e ia e rua ngā tā ira hai whakaatu i ngā hua.

I whakamutua e Jane nā te wae, ināianei kai hauora ana hoa ako. E whakaae ana koe? He aha, he aha rānei kāore?